

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Národní monitoring dietární expozice v ČR - TDS

Systém monitorování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky ve vztahu k životnímu prostředí již 27 roků popisuje expozici populaci obyvatel ve vztahu k obvyklé spotřebě potravin. Specifické výsledky jsou popsány v kapitole "Dietární expozice, Zpráva projektu IV, SZÚ, 2019". Zpráva shrnuje tisíce analýz a interpretuje možná zdravotní rizika.

V monitorovacím období roku 2019 se subsystém tradičně skládal z několika dílčích projektů. Vedle částí zahrnujících laboratorní analýzy probíhal i dílčí projekt zaměřený na vzorkování potravin, v souladu s metodickými požadavky na hodnocení dietární expozice založené na principech tzv. Total Diet Study (TDS).

První část projektu, systém vzorkování potravin reprezentující "obvyklou českou dietu", je průběžně modifikována tak, aby bylo dosaženo poměrného pokrytí regionů ČR při odběru vzorků potravin.

Druhá část projektu je věnována monitoringu výskytu potravin na bázi geneticky modifikovaných (GM) organismů a monitoringu vybraných toxinogenních plísní v potravinách na trhu v ČR. V případě GMO se jedná spíše o naplňování principů předběžné opatrnosti ve vztahu k možné přítomnosti některých neschválených, tedy zdravotně netestovaných GM produktů na trhu v ČR, ale také o kontrolu kvality ve smyslu klamání spotřebitele, protože přítomnost GMO musí být značena. V případě toxinogenních plísní se jedná o specializované mykologické vyšetření, které je zaměřeno na popis a charakterizaci nebezpečí výskytu toxinogenních plísní v potravinách, vzhledem ke skutečnosti, že v ČR nejsou k dispozici aktuální data o míře kvalitativní a kvantitativní kontaminace potravin plísněmi a data o výskytu toxinogenních plísní - producentů významných mykotoxinů v potravinách. Tyto dílčí projekty reagují na požadavky legislativy, EK, nevládních organizací, a široké spotřebitelské veřejnosti, které není lhostejný vztah mezi potravinami, výživou a zdravím. Aktivity jsou chápány jako management zdravotně-hygienických nejistot.

Třetí část projektu je monitoring dietární expozice populace vybraným škodlivým chemickým látkám. Je legislativně pevně zakotvený v řadě předpisů EU i ČR. Využívá metodického designu známého jako TDS, jež je vhodný pro surveillance chronické dietární expozice. Od běžné kontroly potravin se liší především tím, že zahrnuje celý model chování spotřebitele (včetně kulinární úpravy potravin) a pracuje s celou paletou obvykle konzumovaných potravin (nikoli pouze rizikových skupin), což je výhodný způsob, jak provádět přesnější charakterizaci zdravotních rizik. V roce 2019 probíhal druhý rok z dvouleté periody vzorkování a analýz (2018-2019).

Čtvrtá část projektu byla zaměřena na hodnocení přívodu nutrientů. Tato část přináší nové informace z hlediska výživy populace. Zaměřuje se na charakterizaci zdravotních rizik spojených s nedostatečným přívodem vybraných nutrientů. V roce 2019 probíhal u této části sběr a hodnocení dat, která budou publikována v roce 2021.

Jednotlivé části zprávy jsou k dispozici zde:

[1_SOUHRN_MON_IV_2019.pdf](#) (513.47 KB 06.01.2021 12:38)

[2_HYGIMON_GMO_2019.pdf](#) (229.79 KB 06.01.2021 12:39)

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

[3_HYGIMON_PLISNE_2019.pdf](#) (1021.74 KB 06.01.2021 12:41)

[1_souhrn_info_CHEMON_2019.pdf](#) (841.59 KB 06.01.2021 12:42)

[organika.pdf](#) (1.07 MB 06.01.2021 12:43)

[anorganika.pdf](#) (996.42 KB 06.01.2021 12:44)

prof. J.Ruprich a kol., CZVP SZÚ, 6.1.2021